

Núm. 104 maig 2010

SUMARI

- Alain Touraine i Erik O. Wright a l'ACS
- Seminari "Pobresa en el món"
- Presentació del darrer llibre de Joaquim Sempere
- Congressos i conferències
- En memòria de la Dra. Maria Rosa Virós
- Article "Educar en la diversitat cultural" per Dra. Blanca Deusdad

Coordinació: Vanessa Maxé

Secretaria: Marcel·la Artis

Associació Catalana de Sociologia

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

M. Aurèlia Capmany, 14, 08001 Barcelona

Tels. 93 552 91 04

Fax: 93 270 11 80

Correu electrònic: acs@iec.cat

Web: <http://acs.iec.cat>

Alain Touraine i Erik O. Wright a l'ACS

Com ja vam anunciar en l'anterior número del Butlletí, l'ACS tindrà l'ocasió d'acollir en el marc del cicle de conferències, als reconeguts sociòlegs Alain Touraine i Erik Olin Wright durant els mesos de juny i juliol

El dia **2 de juny** ens visitarà **Alain Touraine**, director de l'*Ecole des Hautes Études en Sciences Sociales*, fundador del *Centre d'Analyse et d'Intervention Sociologiques* (CADIS), i recentment guardonat amb el Premi Príncep d'Astúries de Comunicació i Humanitats.

Touraine oferirà en primer lloc un seminari de debat que versarà sobre la seva darrera publicació "*La mirada social: un marco de pensamiento distinto para el siglo XXI*" (Paidós Iberica, 2009). El seminari tindrà lloc a les 17 hores a la Sala Puig i Cadafalch.

A continuació, impartirà la conferència "*Entre dos porvenires*" que es realitzarà a les 19 hores a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans (Carrer del Carme, 47).

Per altra banda, el sociòleg nord-americà **Erik Olin Wright** oferirà el proper **20 de juliol** la conferència "*Cooperatives: a niche within capitalism or a pathway beyond?*". En aquest marc, Wright parlarà sobre economia social i cooperativisme.

L'acte tindrà lloc a la Sala Nicolau d'Olwer de l'Institut d'Estudis Catalans a les 19 hores.

Seminari “Pobresa en el món”

L'Associació Catalana de Sociologia i l'Observatori Català de la Pobresa, la Vulnerabilitat i la Inclusió Social, van organitzar el propassat 18 de maig un seminari al voltant de la recerca sobre la pobresa i l'exclusió a Catalunya.

El seminari va estar presidit pel **Dr. Josep Maria Rotger** i dirigit pel **Sr. Jordi Estivill**, director de l'Equip Assessor de l'Observatori. La sessió va comptar amb la presència del **Sr. Lluís Grande**, Subdirector General d'Inclusió Social de la Generalitat de Catalunya, i van participar representant dels centres de recerca més importants de Catalunya que treballen en aquesta temàtica com són el Gabinet d'Estudis Socials (GES), l'Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP), la Fundació Pere Tarres, la Fundació Jaume Bofill, la Fundació CIEM, l'Institut d'Infància i Món Urbà (CIIMU), el grup TAIFA i el Grup de Recerca de Sociodemografia de la Universitat Pompeu Fabra.

Cadascuna de les organitzacions va compartir el tipus de projectes i recerques que estant portant a terme en aquest àmbit i quines línies d'investigació caldria treballar en un futur.

En aquest sentit, es va concloure que és necessari aprofundir en els impactes de la crisi actual, millorar les fonts de coneixement, la producció estadística i els sistemes d'indicadors així com els processos i mecanismes d'avaluació.

Presentació del darrer llibre de Joaquim Sempere

Durant la segona quinzena de juny l'ACS oferirà la presentació del darrer llibre de **Joaquim Sempere Carreras** "*Mejor con menos. Necesidades, explosión consumista y crisis ecológica*", (Editorial Crítica, 2009).

Aquest llibre mostra com el consum massiu propi del capitalisme, propicia el gran impacte de l'empremta ecològica humana i pot arribar a portar-nos al col·lapse de la vida civilitzada. Sempere apunta com podem reduir aquest impacte i al mateix temps millorar les condicions de vida de les poblacions que pateixen les conseqüències més greus de l'actual sistema.

Joaquim Sempere és Doctor en Filosofia i professor de Teoria Sociològica i Sociologia Mediambiental de la Universitat de Barcelona. És autor també del llibre "*L'explosió de les necessitats*" (Edicions 62, 1992) i, amb Jorge Riechmann, de "*Sociología y medio ambiente*", (Síntesis, 2000). Els seus àmbits d'investigació actualment són la teoria de les necessitats humanes i la teoria social, aplicada especialment a les qüestions de l'ecologia i els moviments socials.

En properes comunicacions informarem del dia i el lloc en el que es realitzarà la presentació del seu llibre.

Congressos i conferències

El Grup de Sociologia Analítica i Disseny Institucional (GSADI) i el Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona organitzen la *III Conference on analytical sociology and social mechanisms*.

La conferència tindrà lloc els dies 7 i 8 de juny a la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Per més informació: <http://gsadi.uab.cat/>.

Un altre esdeveniment rellevant és el X Congrés Espanyol de Sociologia "*Treinta años de sociedad, treinta años de sociología*" que tindrà lloc a Pamplona els propers 1, 2 i 3 de juliol i que està organitzat per la Federación Española de Sociología (FES), Asociación Navarra de Sociología i la Universidad Pública de Navarra.

Per més informació: <http://www.fes-web.org/que-hacemos/congresos/X/>

Finalment també destaquem el XII Congrés de la Població Espanyola “*Població i espais urbans*”, que es durà a terme els dies 8, 9 i 10 de juliol a la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona. Aquest congrés està organitzat pel *Grupo de Población de la Asociación de Geógrafos Españoles (AGE)* y el Departament de Geografia Humana de la Universidad de Barcelona.

Per més informació:

http://www.ub.edu/congreso_poblacion/index.php

En memòria de la Dra. Maria Rosa Virós

La **Dra. Maria Rosa Virós**, ex-rectora de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), Catedràtica de Ciència Política i de la Administració, ens va deixar el passat 15 de maig.

La Dra. Virós va ser una pionera de la docència de la ciència política a Catalunya i Espanya. Es va doctorar en Dret a la Universitat de Barcelona on va exercir durant 20 anys i va dirigir les seves investigacions als camps del comportament electoral i les actituds polítiques de la ciutadania, aconseguint la primera càtedra de Ciència Política i de l'Administració per una dona. Més tard, el 1991 va incorporar-se a la UPF ocupant diversos càrrecs i el 2001 va ser escollida rectora i es va convertir en la primera rectora d'una universitat catalana. Després del 2005, va ser nomenada presidenta del Consell Econòmic Social de l'Ajuntament de Barcelona i va rebre diversos reconeixements a la seva trajectòria com la medalla President Macià i la Creu de Sant Jordi.

L'ACS lamenta la pèrdua de la Dra. Virós, amb la que va estar vinculada en formar part del jurat del I Premi Catalunya de Sociologia que va atorgar-se el passat juny de 2009.

Article

L'article que us oferim a continuació versa sobre els processos d'adaptació que el sistema

educatiu català està portant a terme per donar resposta a les necessitats socioeducatives de l'alumnat nouvingut. La **Dra. Blanca Deusdad**, és llicenciada en Antropologia, doctora en Sociologia per la Universitat de Barcelona (2002), treballa actualment com a professora a la URV i col·labora com a investigadora amb el grup de recerca de Didàctica de la Història, la Geografia i altres Ciències Socials de la UB, el grup Multiculturalisme i Gènere de la mateixa Universitat, i amb *The Institut for the Advancement of the Social Sciences de la Universitat de Boston*, MA.

Recentment ha publicat “*Immigrants a les escoles*” (Pagès editors, 2010), que ha obtingut el 12è Premi Batec a la recerca i innovació educatives.

Educar en la diversitat cultural

Són molts els reptes educatius que té la societat catalana d'avui, com han destacat, en alguns dels seus darrers llibres, Salvador Cardús o Victòria Camps. La cultura de l'esforç, la implicació de les famílies en el procés educatiu i el tractament de la diversitat són alguns dels aspectes en què caldria incidir. A continuació presento un conjunt de reflexions i conclusions sobre com s'hauria d'abordar l'educació en societats multiculturals, les quals formen part del llibre *Immigrants a les escoles*, 12è Premi Batec a la recerca i innovació educatives, que atorga l'Ajuntament de Lleida.

Per una banda, l'aproximació d'aquesta recerca respon a un interès com a científic social per entendre la nova realitat social catalana i per veure quin tractament es dona a casa nostra a la diversitat cultural. D'altra banda, mostra una preocupació, pròpiament educativa, de com s'està duent a terme l'acollida i la promoció de l'alumnat estranger, tant de primera generació, com primera generació i mitja (1,5) i segona generació.

Les xifres són de per si prou significatives, l'augment d'alumnat estranger ha passat del 2,5% al 11,8% de l'any 2000 al 2007 (Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu,

2007:77), el que suposa un augment d'un 411% en tan sols sis cursos. Si observem quines han estat les transformacions del sistema educatiu català, per donar resposta a aquest alumnat amb Necessitat Educatives Específiques, veurem que el curs 2004/05 es van crear les aules d'acollida que van substituir el antics TAE (Tallers d'Adaptació Escolar i Aprenentatges Instrumentals Bàsics), els quals van plantejar més dificultats en la seva aplicació. Les aules d'acollida han estat un model d'èxit, en el sentit que han aconseguit que l'alumnat nouvingut tingués uns coneixements bàsics de català, unes habilitats comunicatives que els permetessin relacionar-se i comunicar-se amb la resta i això s'ha fet gràcies a una aplicació curosa, amb recursos i amb formació, sobretot, en llengua.

Tanmateix, cal destacar que s'ha optat pel model d'immersió lingüística al català en comptes del model bilingüe, la qual cosa planteja un seguit de dificultats i mancances a l'hora de seguir cursant estudis a l'aula ordinària. És per això que un dels interrogants que intenta desvetllar i donar resposta el llibre és com s'atén aquest alumnat, no tan sols a l'aula d'acollida, sinó també a l'aula ordinària i què seria convenient realitzar. Quin és el tractament que es dona a la diversitat cultural un cop ha acabat aquest període d'immersió lingüística? Quines són les dificultats que té aquest alumnat per promocionar? És a dir, per cursar estudis postobligatoris com ara cicles formatius de grau mitjà o batxillerat.

Teòrics de l'educació intercultural com James A. Banks (2004) parlen de la importància de canviar el currículum, de parlar sobre els processos migratoris i d'emprar metodologies que afavoreixin les relacions i el coneixement de la diversitat cultural. En aquest àmbit l'estudi observa que manca sobretot un *reconeixement de l'alteritat*. El llibre planteja, doncs, aquesta "negació" de la multiculturalitat i, fins i tot, qüestiona que s'apliqui una educació intercultural en la majoria dels casos, car aquesta tendria més a un simple assimilacionisme a la cultura catalana. A partir dels estudis sobre racisme de Michel Wieviorka (1992) s'analitzen, també, les formes de rebuig i xenofòbia que pateix aquest alumnat.

L'estudi ha partit de l'anàlisi de set instituts, sis d'ells a Catalunya i un als Estats Units, el qual ha aportat elements comparatius a l'anàlisi. La mostra de centres ha estat escollida a partir de distints percentatge d'alumnat estranger, també, es va tenir en compte que fossin zones amb immigració interior de la dècada de 1960 i 1970; l'existència d'un partit xenòfob i incloure un centre educatiu concertat.

Algunes de les conclusions apunten que no necessàriament els centres educatius amb un major percentatge d'alumnat estranger (90%) eren els instituts més conflictius, sinó que això responia a d'altres factors d'ordre socioeconòmic. A la vegada, és destacable com l'etnicitat marca molt les relacions de l'alumnat; així com, la doble marginalitat que pateixen les noies musulmanes. El llibre acaba amb un seguit de propostes per millor en educació intercultural i antiracista. A la vegada s'observa la necessitat de formació dels docents en diversitat cultural, sobretot, perquè no hi ha una consciència per part de la majoria del professorat que es necessiti d'aquesta formació teòrica en educació, car es parteix d'un posicionament de superioritat pel fet de la pròpia praxis docent. Per últim, cal mencionar que l'estudi parteix de la premissa que les escoles i instituts són espais per excel·lència que afavoreixen les relacions interculturals i que, per tant, és molt important que s'hi respecti la diversitat cultural, es valori i s'eduqui en la diferència, per tal d'aconseguir societats cohesionades, on no hi hagi cabuda a actituds xenòfobes i de menyspreu.

Referències

- Banks, James A., i Cherry A McGee Banks. (2004). *Handbook of Research on Multicultural Education*. (2ª edició). S. Francisco: Jossey-Bass.
- Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. (2007, desembre). *Sistema d'Indicadors d'Avaluació 11*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- Wieviorka, Michel. (1992). *El espacio del racismo*. Barcelona: Paidós.

Dra. Blanca Deusdad